

VARĖNOS RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS DĖL VARĖNOS KULTŪROS CENTRO 2023 METŲ ATASKAITŲ RINKINIO PATVIRTINIMO

2024 m. kovo 26 d. Nr. T-X-265
Varėna

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 15 straipsnio 3 dalies 1 punktu, Varėnos rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento, patvirtinto Varėnos rajono savivaldybės tarybos 2015 m. birželio 30 d. sprendimu Nr. T-VIII-89 „Dėl Varėnos rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento“, 101 punktu, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 6 straipsnio 1 dalimi, 17 straipsnio 10 dalimi ir atsižvelgdama į Varėnos kultūros centro 2024 m. kovo 7 d. raštą Nr. SD-48 „Dėl 2023 m. ataskaitų rinkinio pateikimo“, Varėnos rajono savivaldybės taryba **n u s p r e n d ž i a**:

Patvirtinti Varėnos kultūros centro 2023 metų ataskaitų rinkinį:

1. Varėnos kultūros centro 2023 m. veiklos ataskaitą (pridedama);
2. Varėnos kultūros centro 2023 m. finansinių ataskaitų rinkinį (pridedama);
3. Varėnos kultūros centro 2023 m. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį (pridedama).

Šis sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyriui (Laisvės al. 36, Kaunas) arba Regionų apygardos administracinio teismo rūmams (A. Mickevičiaus g. 8A, Kaunas) per vieną mėnesį nuo jo paskelbimo arba įteikimo dienos.

Savivaldybės meras

Algis Kašėta

Kultūros ir sporto skyriaus vedėja

Laima Denutienė
2024-03-

PATVIRTINTA
Varėnos rajono savivaldybės tarybos
2024 m. kovo 26 d. sprendimu
Nr. T-X-265

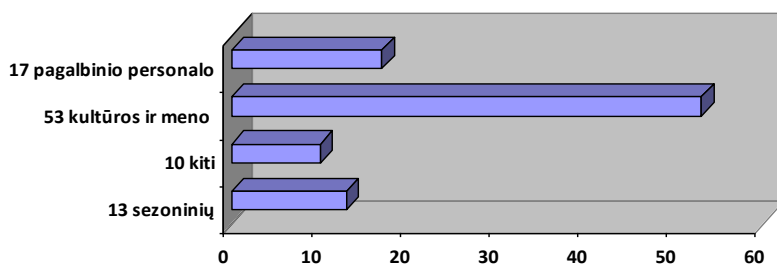
VARĖNOS KULTŪROS CENTRO 2023 M. VEIKLOS ATASKAITA

1. BENDROJI DALIS

Varėnos kultūros centras (toliau – VKC) – tai daugiasritis kultūros centras, įstatymais nustatyta tvarka įsteigtas ir pripažintas juridinis asmuo, vykdamas kultūrinę veiklą, kuris teikia viešąsias etnokultūros, bendrosios kultūros, laisvalaikio užimtumo ir kitas su kultūra susijusias paslaugas gyventojams. VKC turi 17 struktūrinių padalinių (amatų centrą ir kultūros centrus). Kultūros centrai organizuoja kultūrinę veiklą toje teritorijoje, kurioje yra padalinys, o amatų centras organizuoja edukacinę, meninę ir muziejinę veiklą, aptarnaudamas rajono teritoriją. Struktūrinių padalinių sąrašą atskiru sprendimu, atsižvelgdama į vietos sąlygas, tvirtina Varėnos rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) taryba. Kultūros centrai ir amatų centras nėra juridiniai asmenys. Kultūros centrai ir amatų centras veikia pagal VKC direktoriaus patvirtintus nuostatus.

Savo veikloje VKC vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymu, Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymais, Savivaldybės tarybos sprendimais, Savivaldybės mero potvarkiais, Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymais, strateginiais veiklos planais bei kitais teisės aktais. Varėnos kultūros centro buveinė – J. Basanavičiaus g. 2, 65174 Varėna, tel. (8 310) 51 171, el. p. kulturos.centras@varena.lt., interneto svetainė www.varenoskultura.lt. 2023 m. Varėnos kultūros centre buvo 99 pareigybės, dirbo 93 darbuotojai: 53 – kultūros ir meno darbuotojai; 10 – kiti darbuotojai; 17 – pagalbinių personalo; 13 – kūrinių (sezoniniai darbuotojai).

Varėnos kultūros centrui vadovauja Jurgita Keršienė.

VKC tikslai:

- puoselėti bendrąją ir etninę kultūrą;
- išlaikyti ir tęsti krašto tradicijas, mėgėjų meną;
- rengti ir įgyvendinti kultūrinius, meninius, edukacinius projektus bei programas,
- plėtoti švietėjišką (edukacinę), pramoginę veiklą,
- tenkinti vietos bendruomenių visų amžiaus grupių kultūros poreikius
- organizuoti profesionaliojo meno sklaidą,
- tenkinti viešuosius interesus vykdant darbą su jaunimu,
- vienyti Varėnos rajono ir aplinkinių savivaldybių tautodailininkus ir amatininkus,

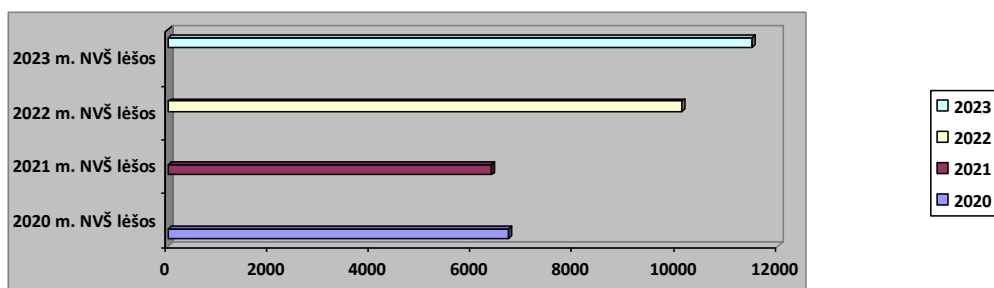
siekiant išsaugoti Dzūkijos regiono kultūrinį paveldą.

VKC uždaviniai:

- rūpintis rajono mėgėjų meno kolektyvų parengimu ir dalyvavimu Lietuvos dainų šventėse, respublikiniuose, tarptautiniuose, regioniniuose renginiuose;
- kurti menines programas, organizuoti rajonines mėgėjų meno kolektyvų peržiūras, konkursus, festivalius, valstybines bei kalendorines šventes, tautodailės ir profesionalaus meno parodas bei kitus renginius;
- organizuoti Dalios Tamulevičiūtės profesionalių teatrų festivalį;
- organizuoti M. K. Čiurlionio atminimui skirtus renginius bei „Sidabrinių bičių“ premijos įteikimo ceremoniją;
- pritraukti papildomą finansavimą iš tarptautinių bei Lietuvos kultūrinę veiklą finansuojančių fondų;
- užtikrinti sklandžią įstaigos veiklą bei racionalų, skaidrų finansų valdymą;
- vykdyti pastatų priežiūrą bei ūkinę veiklą;
- fiksuoti bei viešinti VKC veiklą.

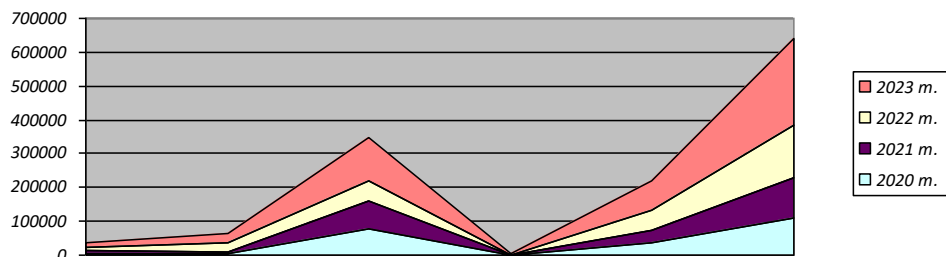
2. PAPILDOMAS FINANSAVIMAS

Nuo 2015 m. Varėnos kultūros centras yra Neformaliojo vaikų švietimo (NVŠ) teikėju. 2023 m. pirmą pusmetį vykdytos 9 programos. Šios programos skirstomos į dainavimo, šokio, choreografijos, etnokultūros, pilietiškumo ugdymo, teatro sritis. Jose iki 2023 m. birželio 30 dienos mokėsi 84 mokiniai, kuriems paskirtas 6 450 Eur finansavimas. 2023 m. antrą pusmetį vykdė 8 NVŠ programas tose pačiose srityse kaip ir pirmąjį metų pusmetį. NVŠ programose mokosi 111 vaikų, o šiam pusmečiui paskirtas 5 040 Eur. Iš viso per 2023 metus gauta 11 490 Eur, 1 385 Eur daugiau nei 2022 metais.

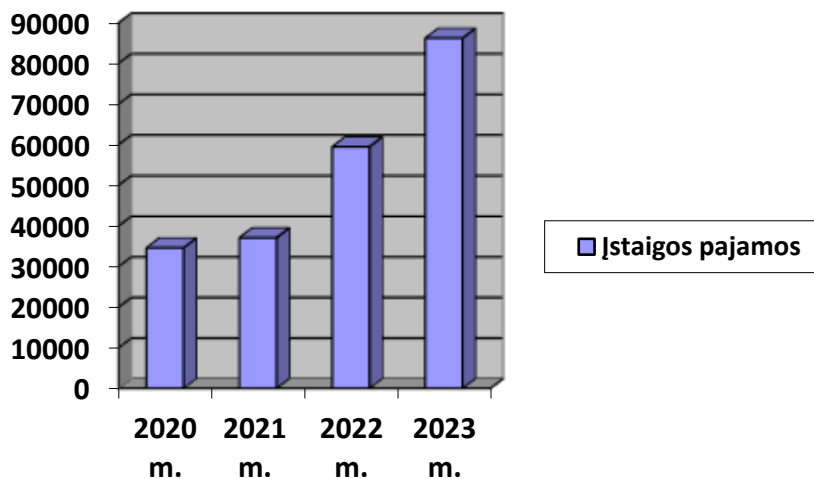

Kultūros pasas – tai priemonė, skirta visų Lietuvos mokinių, besimokančių pagal bendrojo ugdymo programas, kultūros pažinimo įpročiams ugdyti ir jų kultūros patirčiai plėsti, teikiant jiems atitinkamas kultūros ir meno paslaugas. Varėnos kultūros centras bei struktūriniai padaliniai vykdo 14 Kultūros paso programų, iš jų – 11 Dargužių amatų centras. Iš viso iš Kultūros paso edukacijų per 2023 metus gauta 3 626 Eur pajamų (2 290 Eur daugiau nei 2022 m.).

Iš viso VKC veiklai iš papildomų šaltinių gauta **258 116** eurų: 27 000 Eur parama (3 500 Eur mažiau nei 2022 m.), 11 490 Eur NVŠ lėšos (1 385 Eur daugiau nei 2022 m.), 86 200 Eur įstaigos pajamos (26 700 Eur daugiau nei 2022 m.), Kultūros paso lėšos (3 626 Eur). Ypatingai geri metai buvo kultūros projektų srityje – iš viso 2023 m. kultūros projektams įgyvendinti buvo gauta net 129 800 Eur (LKT – 73 200 Eur, Savivaldybės administracija – 26 700 Eur, tarptautiniai fondai – 29 900 Eur).

2023 m. buvo surinkta 26,7 tūkst. Eur daugiau pajamų nei 2022 m. t. y. – 86,2 tūkst. Eur.

3. KŪLTŪRINĖ VEIKLA IR REZULTATAI

Varėnos kultūros centro vykdoma veikla tenkino įvairius Varėnos rajono gyventojų kultūrinius bei meninius poreikius, supažindino su profesionalaus meno vertybėmis, literatūra, muzika, daile, fotografija, kinu. Buvo puoselėjama bendroji ir etninė kultūra, skatinama tautodailės bei amatų tradicijos, mėgėjų meno kolektyvų veikla, siekiama integruotis į įvairius regioninius, respublikinius ir tarptautinius projektus, saugojamas krašto kultūrinis savitumas, rūpintasi Varėnos rajono kultūros pristatymu Lietuvoje.

VKC skatino vaikų ir jaunimo užimtumą, meninį ugdymą, rengė pramoginius, edukacinius ir kitus renginius, organizavo valstybinių švenčių, atmintinų datų, kalendorinių švenčių minėjimus, profesionalaus meno renginius, sistemingai rengė renginių planus ir juos įgyvendino, fiksavo Varėnos rajono kultūrinio gyvenimo įvykius. Taip pat VKC pagal poreikį aptarnavo 17 kitų įstaigų bei organizacijų (J. Čiurlionytės menų mokyklos, Varėnos „Ažuolo“ gimnazijos, Varėnos švietimo centro, Varėnos sporto centro ir kt.) renginių.

Garso įrašų studijoje atlikta 34 muzikos kūrinių garso įrašai (21 daugiau nei 2023 m.), sukurtos 8 fonogramos įvairiems VKC kolektyvams, įrašyta garsinė Dalios Tamulevičiūtės profesionalių teatrų festivalio reklama, padarytas reklaminis vaizdo klipas ir jo šablonas LRT transliacijoms, įrašytas, suredaguotas ir suvestas reklaminis balso įrašas su foniniu takeliu ir padarytas vaizdo klipas Grybų šventei.

4. RENGINIAI VARĖNOS KULTŪROS CENTRE IR PADALINIuose

2023 m. Varėnos kultūros centre bei padaliniuose įvyko **1 937** kultūriniai renginiai: valstybinių, kalendorinių švenčių minėjimai, įvairūs tarptautiniai, respublikiniai, regioniniai,

rajoniniai festivaliai, konkursai, kaimo šventės, edukaciniai renginiai, profesionalių atlikėjų koncertai, spektakliai, kino seansai ir kt., kuriuose dalyvavo 154 tūkst. dalyvių ir lankytojų.

Visi renginiai 2021 / 2022 / 2023 m.

	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Kultūros centras	681	802	1357
Kultūros centro padaliniai	455	557	580
Iš viso:	1 136	1 359	1937

Dargužių amatų centre 2023 m. buvo suorganizuota 90 edukacijų (18 daugiau nei 2022 m.), 8 kalendorinės ir etnokultūrinės šventės, 13 parodų. Teikti dokumentai sėkmingiausiai dirbančio amatų centro premijai gauti ir sėkmingiausiai dirbančio amatininko premijai gauti. Pateiktos dvi amatininkės – Dalia Baranauskienė ir Virginija Sebestinienė. Virginijai Sebestinienei 2023 m. gruodžio 1 d. įteikta sėkmingiausiai dirbančios amatininkės premija.

4.1. Parodos ir kinas

2023 m. Varėnos kultūros centre (parodų salėje, fojė) buvo suorganizuota 15 parodų, iš kurių – 5 profesionalaus meno. Parodose apsilankė 9 796 lankytojai, 4 408 iš jų – profesionalaus meno parodų lankytojai. Padaliniuose buvo suorganizuota daugiau kaip 80 įvairių parodų, ypač padaugėjo profesionalaus meno ekspozicijų: vien Merkinės kultūros centre 2023 m. vyko 9 profesionalaus meno parodos. Vis dažnesnis profesionalaus meno įtraukimas į kultūros centro veiklas ženkliai prisideda prie VKC įvaizdžio stiprinimo ir neabejotinai pritraukia didesnę visuomenės dėmesį.

Dailininko Algimanto Roko Černiausko autorinė asambliažų paroda „Karalystė“ Merkinėje

2023 m. siekiant padidinti VKC paslaugų pasiekiamumą, buvo patobulintas VKC kino salės darbo laikas ir nustatyta 6 darbo dienų savaitė. Šis sprendimas pasiteisino – buvo parodyta beveik dvigubai daugiau kino seansų nei 2022 m. – net **1 213** (iš jų 208 3D ir 1005 2D kino seansai). Iš viso 2023 m. repertuare buvo 131 unikalus pilnametražis kino filmas: **20 lietuvių kūrėjų ir 111 užsienio** kino kūrėjų sukurti filmai (87 vaidybiniai, 37 animaciniai ir 7 dokumentiniai). Kine apsilankė dvigubai daugiau žiūrovų nei 2022 m. – net **11 339 žiūrovai**. Už kino seansų bilietus surinkta **42 109 Eur** (11 392 Eur daugiau nei 2022 m.) Per 2023 metus surengtas **1 kino festivalis** mažiesiems kino mėgėjams „Trumpa, bet diena: mažos istorijos, didelė vaizduotė“, kurio metu buvo pristatoma programa su šešiais animaciniais trumpametražiais filmais iš skirtingų Europos šalių. Vyko NK-DOKU filmo „Panų gauja“ **seansas, skirtas jaunimui** ir diskusija, paliečianti tokias temas kaip priklausomybė nuo socialinių tinklų bei fanų kultūra. Suorganizuoti net 56 užsakomieji seansai mokykloms – o tai yra 18 seansų daugiau nei 2022 m. Kino salės kasoje įrengta nauja bilietų sistema, kurios dėka nuo šiol bilietus į kino filmus galima įsigyti ir internetu svetainėje www.varenoskinas.lt

4.2. Valstybinės ir kalendorinės šventės

Siekiant skatinti tautiškumą kasmet Varėnos kultūros centre ir padaliniuose organizuojami valstybinių švenčių minėjimai. 2023 m. Varėnos kultūros centre Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga vyko iškilmingas koncertas, kurio metu koncertavo Kauno technologijos universiteto tautinio meno ansamblis „Nemunas“, o Kovo 11-osios, Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos, minėjimo koncerte grojo jaunimo roko grupė „Sidabro“ iš Merkinės. Liepos 6-oji – Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) ir Tautiškos giesmės diena ypač iškilmingai paminėta Merkinėje, kur prie piliakalnio buvo sugiedota tautiška giesmė, vyko senosios muzikos ansamblio „Duodeco“ koncertas. Tai – jaunosios kartos kolektyvas, į kurio repertuarą įeina ne tik senosios, bet ir šių dienų muzikinės kompozicijos, siekiant populiarinti ansamblinio muzikavimo žanrą Lietuvoje. Kasmet birželio 14-ąją nepamirštama Varėnoje prie paminklo tremtiniams ir politiniams kaliniams paminėti Gedulo ir vilties dieną, o birželio 3-iąją – Pirčiupių kaimo tragedijos

metines. 2023 m. visame Varėnos rajone buvo suorganizuota apie 60 renginių, skirtų įvairioms valstybinėms šventėms paminėti.

Ansamblis „Nemunas“ Vasario 16-osios minėjimo koncerte.

Kalendorinės šventės skatina bendruomenės domėjimąsi tradicijomis, ugdo tradicinių švenčių gyvybingumą ir meilę gimtajam kraštui. Kasmet Varėnos kultūros centre kalendorinėms šventėms skiriamas vis didesnis dėmesys. 2023 m. buvo organizuojamas šventinis Atvelykio koncertas, skirtas visiems mylintiems liaudies papročius, muziką, dainas, Vasarvidžio šventė, skirta pažymėti trumpiausią naktį metuose, Varėnos miesto eglutės įžiebimo šventė bei kalėdinis Varėnos rajono mėgėjų meno kolektyvų koncertas „Kalėdinė dainų ir šokių pynė“, skirtas Varėnos krašto žmonių šventiniam susibūrimui. Po ilgus metus trukusios pertraukos Varėnoje vėl pradėta švęsti Užgavėnės – šventė vyko prie Karloniškės ežero, susirinko gausus būrys persirengėlių, visi buvo vaišinami blynais, žaidė tradicinius Užgavėnių žaidimus.

Šie renginiai praturtino Varėnos rajono kultūrinį gyvenimą ir prisidėjo prie tradicijų, istorijos išsaugojimo ir puoselėjimo. Vien Varėnoje vykusiuose valstybinių švenčių minėjimuose ir kalendorinėse šventėse dalyvavo 3 500 žmonių.

Užgavėnės Varėnoje prie Karloniškės ežero

4.3. Profesionalaus meno renginiai

Ištisus metus Varėnos kultūros centre ir rajone vyko profesionalaus meno sklaida: profesionalių atlikėjų koncertai, spektakliai ir kiti renginiai, skirti suaugusiems bei vaikams. 107 renginiuose (32 daugiau nei 2022 m.) apsilankė 19 891 lankytojų (3 691 daugiau nei 2022 m.).

	Parodos	Koncertai	Spektakliai	Iš viso renginių	Visi lankytojai
Kultūros centre	5	9	20	34	10 519
Kultūros centro padaliniuose	34	20	9	73	9 372
Iš viso:	39	29	29	107	19 891

4.4. XIV D. Tamulevičiūtės profesionalių teatrų festivalis Varėnoje

Siekiant išsaugoti ir puoselėti iškilios teatro meno pedagogės ir režisierės Dalios Tamulevičiūtės atminimą rugsėjo 30 d. – spalio 30 d. suorganizuotas XIV Dalios Tamulevičiūtės profesionalių teatrų festivalis ir jo metu parodyti 15 aktualiausių ir žiūrovų jau pamėgtų Lietuvos teatrų spektaklių. Festivalio atidarymo metu atminimo ženklų ir diplomu apdovanotas Lietuvos Respublikos ministerijos „Dalios Tamulevičiūtės lietuvių autorių scenos meno kūriniių konkurso“ laimėtojas – Lietuvos nacionalinio dramos teatro eskizo „Sibiro haiku“ pagal Jurgos Vilės ir Linos Itagaki to paties pavadinimo knygą (režisierius Augustas Gornatkevičius) kūrėjai. Apdovanojimą įteikė „Dalios Tamulevičiūtės lietuvių autorių scenos meno kūriniių konkurso“ komisijos pirmininkas, teatro kritikas, dramaturgas Andrius Jevsejevas.

Bendradarbiaujant su Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejumi, Varėnos kultūros centro kino ir parodų salėse veikė fotografijų paroda iš ciklo „Dalios Tamulevičiūtės mokiniai. 2-oji teatro aktorių laida“. Vyko susitikimo vakaras su „antrojo dešimtuko“ aktorais Almira Grybauskaite, Viliu Kirkilioniu, Julijum Lozoraičiu, Juozu Marcinkevičium, Petru Mendeika, Algiu Mikučiu ir Elvyra Piškinaite. Renginį vedė aktorius Remigijus Vilkaitis ir teatrologė Daiva Šabasevičienė.

Susitikimo vakaras „Dalios Tamulevičiūtės mokiniai. 2-oji teatro aktorių laida“

Varėnos rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje suorganizuotas Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejaus inicijuotos leidinių serijos „Kūrėjai“ pirmojo leidinio, knygos „Vladas Sipaitis. Dienoraščiai, prisiminimai, laiškai“, pristatymas. Knygos sudarytojas – Remigijus Vilkaitis.

Knygos „Vladas Sipaitis. Dienoraščiai, prisiminimai, laiškai“, pristatymas

Festivalio metu Varėnos kultūros centre vyko edukaciniai renginiai jaunimui ir suaugusiems: scenos kalbos dirbtuvės su Lietuvos muzikos ir teatro akademijos docente, aktore, diktore Aldona Vilutyte, teatro režisūros dirbtuvės „Spektaklis – dialogas“ su režisiere, aktore ir „Labaiteatro“ įkūrėja, Agne Sunklodaite ir „Teatro dirbtuvės: aktorius kūrybiškumas“ su aktoriumi, dramaturgu, režisieriumi, įvairių kūrybinių projektų iniciatoriumi ir kūrybingumo ekspertu Justu Terteliu. Jose dalyvavo 83 dalyviai.

„Teatro dirbtuvės: aktoriaus kūrybiškumas“ su aktoriumi Justu Terteliu

Festivalio spektaklius vertino atsinaujinusi festivalio komisija: teatrologė, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos profesorė Ramunė Marcinkevičiūtė, teatro prodiuserė ir scenos meno kritikė Kamilė Žičkytė, aktorius, vitražo teatro „Vaivorykštė“ įkūrėjas ir režisierius, Dalios Tamulevičiūtės mokinys Petras Mendeika, Dalios Tamulevičiūtės giminės atstovas Eugenijus Guntulionis, Varėnos kultūros centro direktorė Jurgita Keršienė ir Varėnos rajono savivaldybės administracijos Kultūros ir sporto skyriaus vedėja Laima Denutienė. Komisijos nariai aptarė ir įvertino 15 spektaklių, iš jų 5 skirtus vaikams ir jaunimui.

XIV Dalios Tamulevičiūtės profesionalių teatrų festivalio komisija

Spalio 30-ąją Varėnos kultūros centre vyko laureatų apdovanojimų įteikimo ceremonija. Keturioliktojo festivalio prizus-sages su Dalios Tamulevičiūtės inicialais kūrė juvelyras iš Druskininkų Gintaras Bocisas, giminių prizą naudė tautodailininkė Renata Žiūkienė. Laureatams pirmą kartą festivalio istorijoje buvo skirtos ir piniginės premijos. Iškilmingą vakarą rengė ir dešimties nominacijų laureatus atskleisti padėjo Varėnos kultūros centro teatro studijos „Kizas“

nariai. Po iškilmingos ceremonijos laimėtojus sveikino ir koncertą Varėnai dovanojo dirigento Modesto Barkausko vadovaujamas Vilniaus Šv. Kristoforo kamerinis orkestras.

Pagrindinių festivalio nominacijų laimėtojai:

Nominacija „**Geriausias aktorius / aktorė**“ skirta Vytautui Anužiui už tėčio vaidmenį Vilniaus senojo teatro spektaklyje „Tėtis“ pagal Floriano Zelerio pjesę „Tėvas“ (režisierius Jonas Vaitkus).

Nominacija „**Žiūrovų spektaklis**“ skirta Alytaus miesto teatrui už monospektaklį „Civilio dienoraštis“ pagal Pavlo Arie pjesę (režisierius Stasas Žirkovas).

Nominacija „**Geriausias spektaklis vaikams**“ – Valstybinio Kauno lėlių teatro spektaklis „Jokūbo dienoraštis“ (režisierė Milda Mičiulytė).

Nominacija „**Geriausias režisierius**“ – Jo Strømrgrenas už Lietuvos nacionalinio dramos teatro spektaklį „Ruletė“ ir Juozo Miltinio dramos teatro spektaklį „Feromonai“.

Nominacija „**Geriausias festivalio spektaklis**“ – Lietuvos nacionalinio dramos teatro spektaklis „Ruletė“ (režisierius, scenografas, dramaturgas, choreografas, muzikos parinkėjas Jo Strømrgrenas).

XIV Dalios Tamulevičiūtės profesionalių teatrų festivalio uždarymas

Vyko aktyvus festivalio veiklos viešinimas per socialinę mediją. Buvo išplatinti teatro prodiuserės ir scenos meno kritikės Kamilės Žičkytės straipsniai „Varėnoje netrukus prasidės 14-asis Dalios Tamulevičiūtės teatrų festivalis“ ir „Varėnoje išrinkti XIV-ojo Dalios Tamulevičiūtės profesionalių teatrų festivalio laureatai“. Festivalio programą ir renginius buvo galima sekti svetainėse www.varenoskultura.lt ir www.daliatamuleviciute.lt, Dalios Tamulevičiūtės profesionalių teatrų festivalio Varėnoje ir Varėnos kultūros centro *Facebook* profiliuose. Buvo nufilmuoti trys festivalio renginiai: atidarymas, susitikimo vakaras su antruoju dešimtuku ir uždarymas. Parengti ir publikuoti Varėnos kultūros centro Youtube kanale trys festivalio video: reklaminis festivalio klipas, susitikimas su Dalios Tamulevičiūtės mokiniais ir įvaizdinis video apie festivalį. Festivalio spektaklius ir kultūrinius bei edukacinius renginius aplankė **3 119** lankytojų

4.5. M. K. Čiurlionio atminimui skirtų renginių organizavimas

Igyvendinant nacionalinį projektą „M. K. Čiurlionio kelias“ penktą kartą organizuota topografinė savaitė „Čiurlionio Lietuva“, kurią šiemet simboliškai apjungė tema „Miškas – miestas“. Tam Varėnos kultūros centras parengė programą: vyko Stanislovo Žvirgždo fotografijų paroda „M. K. Čiurlionio Vilnius“ ir Laimos Saviščevienės šiaudinių sodų paroda „Dangaus sodai“ Varėnos kultūros centro parodų salėje, ekskursija „Varėna – Čiurlionio ritmu“ Senojoje Varėnoje bei virtualios realybės animacinio filmo „Angelų takais“ peržiūra Varėnos kultūros centro kino ir parodų salėse.

Senosios Varėnos Šv. arkangelo Mykolo bažnyčioje minint 148-ąsias M. K. Čiurlionio gimimo metines buvo organizuoti jau 28-ieji garbingi „Sidabrinės bitės“ apdovanojimai Varėnos krašto kultūrai ir menui nusipelnusiems žmonėms (išdalintos jau 55 „Sidabrinės bitės“). Šiemet Varėnos rajono savivaldybės premija ir Varėnos rajono kultūros ir meno tarybos ženklų „Sidabrinė bite“ apdovanojimu Varėnos kultūros centro etnomuzikologė, folkloro specialistė Vaida Naruševičiūtė ir Naujųjų Valkininkų bendruomenės pirmininkas, „Menų skalbyklos“ įkūrėjas Vytautas Česnys.

„Sidabrinės bitės“ laureatai Vytautas Česnys ir Vaida Naruševičiūtė

Koncertinėje programoje „Muzika – gyvenimo palaima“ darniai susijungė muzika ir žodis: muzikinius kūrinius atliko operos solistai Eglė Stundžiaitė (sopranas) ir Dainius Puišys (baritonas), Gabrielė Abromaitienė (arfa), Lina Giedraitytė (fortepijonas); o muziką harmoningai keitė aktorių Justo Tertelio ir Vestos Šumilovaitės-Tertelienės literatūriniai skaitymai „Čiurlionis ir Sofija“.

4.6. Renginių ciklas „Muzika – mano gyvenimas“, skirtas maestro Petruui Bingeliui atminti

Renginių ciklas, skirtas P. Bingeliui atminti, prasidėjo sausio 6 d. Merkinės bažnyčioje, kur buvo aukojamos Šv. mišios už maestro bei vyko Kauno valstybinio choro koncertas. P. Bingelis drauge su Kauno valstybiniu choru visada buvo laukiami svečiai Merkinėje, kurie su džiaugsmu koncertuodavo Merkinės bendruomenei. Gegužės mėn. buvo pristatyta fotografijų paroda apie P. Bingelio veiklą „Muzika – mano gyvenimas“ (iš šeimos archyvų). Parodą sudarė 25 viešai nepublikuotos fotografijos iš maestro gyvenimo. Taip pat buvo parengta analogiška lauko paroda,

kuri buvo eksponuojama Pasvalyje, Varėnoje, Vilniuje ir Kaune. 2023 m. liepos mėn. buvo įrengtas informacinis stendas apie P. Bingelį ir jo gimtinę bei atidengtas įamžinimo paminklas / skulptūra „Spyglys“ A4 kelio Varėna–Merkinė atkarpoje prie sankryžos į Mardasavo kaimą (P. Bingelio gimtinė).

2023 m. liepos 1 d. Varėnos Dainų slėnyje vyko chorų šventė P. Bingeliui atminti „Muzika – mano gyvenimas“. Šventėje dalyvavo jaunių, jaunučių, jaunimo, lygių balsų ir mišrūs chorai – 21 kolektyvas iš Varėnos, Lazdijų, Druskininkų, Alytaus, Jurbarko, Rietavo, Vievio, Pasvalio, Kauno, Vilniaus ir Punsko (Lenkija). Jungtinio šventės choro, kuriame dainavo virš 600 dainininkų, puošmena ir pasididžiavimu tapo Kauno valstybinis choras (meno vadovas ir vyriausias dirigentas Robertas Šervenikas). Chorams akompanavo ir šventės programą nuotaikingais soliniais pasirodymais pajvairino Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijos reprezentacinis pučiamųjų orkestras (meno vadovas Artūras Maniušis), diriguojamas Eimanto Anskaičio.

Gruodžio 7 d. Merkinės kultūros centre vyko baigiamasis projekto koncertas, kuriame koncertavo Lietuvos valstybinis simfoninis pučiamųjų orkestras „Trinitas“. Projekto veiklos buvo viešinimos socialiniuose tinkluose (25 įrašai), radijuje, regioninėje ir nacionalinėje spaudoje, buvo parengta lauko reklama, viešinima svetainėse www.lnkc.lt, www.varenoskultura.lt, www.varena.lt, www.fm99.lt ir kt.

Skulptūros „Spyglys“ atidengimas, dalyvauja Kauno valstybinis choras, diriguoja Robertas Šervenikas

Chorų šventė „Muzika – mano gyvenimas“ Varėnos Dainų slėnyje

Fotografijų paroda apie P. Bingelio veiklą „Muzika – mano gyvenimas“ (iš šeimos archyvų,) pristatoma Pasvalyje „Šiaurės Lietuvos chorų šventėje“

4.7. Tarpdisciplininio meno festivalis „ARITMIJA“

„ARITMIJA“ – tai ryškiausias tarpdisciplininio meno reiškinys pietų Lietuvoje. Dvi dienas Merkinėje trukusio festivalio metu buvo surengtos net trys profesionalaus meno parodos, skambėjo šiuolaikinių kūrėjų atliekama muzika, vyko cirko trupių pasirodymai, įveiklintos netikėtos miestelio lokacijos, vyko kūrybinės dirbtuvės (gatvės meno ir cianotipijos), buvo pristatytos aštuonių menininkų instaliacijos, veiklose dalyvavo keli šimtai žiūrovų.

Akimirkos iš tarpdisciplininio meno festivalio „ARITMIJA“

Merkinė – tai didelis miestas mažo miestelio kūne. Tai kultūrų kryžkelė, pasižyminti begalo turtinga istorija, gastronomiciais keliais, gamtos grožiu, o pastaraisiais metais Merkinė pradeda išgyventi savo renesansą ir menų festivalis „ARITMIJA“ yra to atgimimo dalis. Šis festivalis – tai kultūros mainai ir reakcija tarp šiuolaikinio didmiesčio menų scenos ir vietinės kultūros, tai naujų formų, spalvų ir garsų žemė, tai atradimai, išeinantys iš įprasto gamtos ritmo ir priartinantys mus prie naujųjų laikų Merkinės. Siekiama, kad renginys nebūtų vien pramoga vietiniams, tačiau, kad ir vietinė bendruomenė ir vietiniai kūrėjai įsitrauktų į kūrybos procesus, siūlytų veiklas, artimiau supažindintų atvykstančius menininkus su pačia Merkine.

„Aritmijos“ festivalyje pristatomi geriausi Lietuvos profesionalaus meno kūrėjų darbai, ugdomas bei plečiamas suvokimas apie tarpdisciplininį meną, sprendžiama kultūros lauko disbalanso problema Alytaus apskrityje. 2023 m. festivalyje dalyvavo daugiau nei keturiasdešimt profesionalių menininkų iš Klaipėdos, Plungės, Šiaulių, Kauno, Vilniaus, Anykščių ir kt.

4.8. Vasaros koncertų ciklas „KONCERTAI BURMISTRUI“

Vasaros koncertų ciklas ir operos dirbtuvės vaikams „Koncertai burmistruui“, tai unikalūs muzikiniai pasakojimai apie istorinius Merkinės miestelio įvykius. Merkinė buvo viena iš Lenkijos karaliaus ir Lietuvos didžiojo kunigaikščio, erudito ir muzikos mylėtojo, Vladislavo Vazos IV rezidencijų. Istoriniuose šaltiniuose minimi Merkinėje rezidavę valdovo pakviesti muzikantai iš vakarų Europos. Miestelio centre stūksantis namas, kur valdovas mirė, priklausė bajoriškos kilmės, turtingam miesto burmistruui, kuris rūpindavosi valdovo svita, bei muzikos koncertais Merkinėje. Projekto „Koncertai burmistruui“ veiklose apsilankė virš 1 500 lankytojų.

Akimirkos iš renginių ciklo „KONCERTAI BURMISTRUI“

Projektas Merkinės gyventojams ir svečiams dovanuoja keletą klasikinės muzikos koncertų, intriguojančias istorines ekskursijas. Taip pat vyko kūrybinės operos dirbtuvės 9–15 metų vaikams – „Kirana“, kurias vedė kompozitorius iš Maltos – R. Zahra. „Kirana“ – tai šiuolaikiška senovės mitų ir padavimų įkvėpta opera kviečianti jaunimą improvizuoti, šokti, kurti ritmus naudojant vandenį, akmenis ir kitus gamtos elementus. Kūrybinių dirbtuvių metu sukurtos operos premjera ir šventė vyko rugsėjo 1 d. Merkinės kultūros centre. Jaunieji atlikėjai ne tik dalyvavo operos atlikime kartu su profesionaliais menininkais, bet ir patys kūrė scenografiją. Spektaklio scenografijoje buvo panaudoti Varėnos Jadvygos Čiurlionytės menų mokyklos moksleivių darbai. Su jaunaisiais dalyviais dirbo ne tik komanda iš Maltos, bet ir aktorius Tomas Kizelis, choreografe Jurgita Keršienė, perkusininkas Gabrielius Skeivelas.

4.9. Etnokultūriniai renginiai

4.9.1. „Polkos festivalis“

Polkos festivaliu siekiama išlaikyti nenutrūkstamą dzūkiškos polkos šokimo tradiciją Dzūkijos regione, perduoti žinias vaikams ir jaunimui, ugdyti šokėjų meistriškumą, tradicine polka sudominti įvairaus amžiaus žmones. 2023 m. Polkos festivalio metu suorganizuoti 4 renginiai:

- praktinis seminaras „Dzūkiškos polkos mokymo(si) vingrybės“, skirtas ansamblių vadovams, šokių mokytojams, etninės kultūros specialistams bei šokėjams, kurį vedė šokių mokytoja Eivilė Šimeček;
- koncertas „Polkos įvairovė“, kuriame žiūrovai galėjo išgirsti įvairių Lietuvos regionų tradicinių polkų ir kitų šokių melodijas, pasigrožėti smagiais folkloro ir liaudiškų šokių kolektyvų atliekamais šokiais. Dalyvavo: kanklininkas Tolmintas Matonis (Suvalkija), Vilniaus folkloro ansamblio „Laukis“ instrumentinė grupė (Žemaitija), kapelos „Muzikantai iš pa Utenas“ ir „Sietynėlis“ (Aukštaitija), Dzūkijos regiono tradicinių muzikavimo kursų dalyviai iš Varėnos, Birštono ir Alytaus r., Varėnos „Žilvičio“ vaikų lopšelio-darželio šokėjai, Varėnos kultūros centro kolektyvai: senjorų liaudiškų šokių grupė „Kadagys“, moterų liaudiškų šokių grupė „Vaivora“ bei folkloro ansamblis „Žeiria“.
- Dzūkiškos polkos varžytuvės „Smagiausios polkos – smagiausia pora 2023“. 13 įvairaus amžiaus porų iš Varėnos, Kaišiadorių, Rumbonių, Alytaus, Vilniaus, Matuizų, Valkininkų ir Veisiejų varžėsi dėl smagiausios polkos šokėjų titulo ir piniginių prizų. Pertraukėlės metu susirinkusiems koncertavo Kaišiadorių kultūros centro folkloro ansamblis „Verpeta“.

Dzūkiškos polkos varžytuvės „Smagiausios polkos – smagiausia pora“

- Polkos festivalį vainikavo naktišokiai „šv. Andriejaus polka“. Tikimasi, kad Polkos festivalis taps tradiciniu ir visoje Lietuvoje žinomu renginiu bei padarys

teigiamą įtaką Dzūkijos regiono šokimo tradicijos išlaikymui ir perdavimui kitoms kartoms. 2024 m. bus organizuojamas tarptautinis Polkos festivalis.

4.9.2. Dzūkijos regiono tradicinio muzikavimo kursai

Projektu siekiama gaivinti ir išlaikyti nenutrūkstamas etnomuzikavimo tradicinius instrumentais tradicijas Dzūkijos regione, perduoti žinias ir ugdyti muzikantų meistriškumą, tradiciniu muzikavimu sudominti įvairaus amžiaus žmones.

Bendradarbiaujant su Lietuvos nacionaliniu kultūros centru Marcinkonyse buvo suorganizuoti tradicinio muzikavimo kursai, kuriuose dalyvavo 46 dalyviai iš įvairių Dzūkijos regiono vietovių bei visos Lietuvos. Įvairaus amžiaus dalyviai mokėsi groti armonika, cimbolais, smuiku, būgneliu ir būgnu su lėkštėmis. Savo žiniomis dalinosi ir muzikantų meistriškumą ugdė 4 lektoriai: LMTA dėstytoja, etnomuzikologė dr. Gaila Kirdienė (smuikas), LMTA dėstytojas doc. Evaldas Vyčinas (cimbolai), Lietuvos nacionalinio kultūros centro konsultantė, etnomuzikologė Rima Garsonienė (mažasis būgnelis), Lietuvos nacionalinio kultūros centro konsultantas Arvydas Kirda (armonika). Kursų metu Dzūkijos nacionalinio parko sodyboje buvo surengtas 1 kursų lektorių ir dalyvių koncertas. Remiantis ikonografiniais duomenimis rekonstruotas būgnas su lėkštėmis, kurį pagamino instrumentų meistras Skalmantas Barkauskas.

Projekto rezultatai gyvai pristatyti 3 Dzūkijos regiono didžiuosiuose renginiuose: 30-oje respublikinėje Dainavos krašto folkloro šventėje Druskininkuose, Birštono folkloro šventėje „Ten kur Nemunas vingiuoja“, Polkos festivalio koncerte „Polkos įvairovė“ Varėnoje. Tikimasi, kad Dzūkijos regiono tradicinio muzikavimo kursai taps kasmet vykstančiu ir visoje Lietuvoje žinomu renginiu bei padarys teigiamą įtaką nykstančių Dzūkijos regioninio muzikavimo tradicijų gaivinimui, išlaikymui ir perdavimui kitoms kartoms, kaip nutiko Žemaitijoje ir Aukštaitijoje pradėjus organizuoti tokius kursus.

Baigiamasis Dzūkijos regiono tradicinio muzikavimo kursų koncertas Marcinkonyse

4.9.3. Folkloro festivalis „Dzūkų godos“, skirtas dzūkų smuikavimo tradicijai

2023 m. organizuojant folkloro festivalį „Dzūkų godos“ buvo siekiama išlaikyti ir puoselėti nenutrūkstamą dzūkų smuikavimo tradiciją, paskatinti ja domėtis bei sudaryti galimybę šią tradiciją pažinti ir perimti platesniam ratui žmonių. Festivalio metu vyko šios veiklos:

- Dzūkijos regiono pasakorių konkursas „Smuikelės porinimai“. Renginio dalyviai iš įvairių Dzūkijos vietovių (Alytaus ir Druskininkų miestų, Lazdijų ir Varėnos r.) pasakojamosios tautosakos pagalba atskleidė daug įdomių dzūkų smuikininkų istorijų.

Konferencija „Dzūkų smuikavimo tradicijos ypatumai“

- Konferencija „Dzūkų smuikavimo tradicijos ypatumai“, kurioje pranešimus skaitė LMTA doc. dr. Gaila Kirdienė „Varėnos krašto smuikavimo stiliaus ypatybės“, LMTA doc. Evaldas Vyčinas „Dzūkų smuikininkų fiksavimas kompleksinėse ekspedicijose 1970–1971 m.“, LMTA prof. dr. Rytis Ambrazevičius „Darna dzūkų smuikavimo tradicijoje: akustiniai tyrimai“ bei Lazdijų kultūros centro direktoriaus pavaduotoja kultūrinei veiklai Ingrida Neverdauskienė „Dzūkų smuikavimo tradicijos puoselėjimo galimybės Lazdijų krašte“.

• Dzūkijos regiono folkloro kolektyvų koncertas „Griežk, skripkela“, kuriame ansambliai dalijosi gražiausiomis dainomis, melodijomis, šokiais bei pristatė savo kolektyvuose muzikuojančius smuikininkus. Dalyvavo atlikėjai iš Birštono, Kaišiadorių, Vilniaus, Alytaus. Atvelykio naktišokiai, kurie vyko iki 3 val. ryto. Šokėjams grojo muzikantai iš Vilniaus, Kauno, Varėnos ir kitų vietovių.

- Dzūkų smuikavimo meistriškumo pamokos su LMTA doc. dr. Gaila Kirdiene birželio 7 d. Kaišiadorių kultūros centre ir birželio 14 d. Alytaus rajono meno ir sporto mokykloje Dauguose.

Folkloro festivalis „Dzūkų godos“ – žinomas, mėgiamas ir laukiamas renginys visame regione. Per daugelį metų įsitvirtinęs festivalio formatas (konferencija, koncertai, naktišokiai) užtikrina jo sėkmę bei tęstinumą.

4.9.4. Projektas „Margi audimo raštai: tekstiliniai laiškai mūsų kartai“

Siekiant puoselėti senąsias tradicijas ir išsaugoti nykstančius amatus buvo įgyvendintas projektas „Margi audimo raštai: tekstiliniai laiškai mūsų kartai“, kurio metu buvo rengiami edukaciniai mokymai įvairiuose Varėnos rajono kaimuose (Perlojoje, Marcinkonyse, Žilinuose, Nedzingėje).

Projekto dalyviai Perlojoje bei Nedzingėje galėjo ne tik susipažinti, bet ir išmokti audimo tradicinėmis staklėmis amato, kurio mokė audėja Laima Griškevičienė. Žilinuose buvo mokomasi austi augalais – trijų dienų audimo mokymus vedė Saulė Katinienė. Šie mokymai sulaukė itin didelio dėmesio, o Žilinių kultūros centras išsidabino dalyvių austais kvepiančiais audiniais. Nedzingėje didžiausias dėmesys buvo skiriamas vaikams – čia buvo suorganizuoti dviejų dienų mokymai, kurių metu vašeliu nunerta daugybė takelių iš vilnionių siūlų ir tekstilės atraižų.

Akimirkos iš projekto „Margi audimo raštai: tekstiliniai laiškai mūsų kartai“

Marcinkonyse, kartu su Onute Drobeliene, buvo siuvas ant kryžių kabinamos prijuostėlės. Viena prijuostėlė pakabinta ant Marcinkonių kryžiaus, o procesą fiksavo LRT televizija.

Projekto uždarymo renginio metu buvo atidaryta projekto darbų paroda, kuri buvo eksponuojama Marcinkonių daugiafunkciame centre. Projekto veiklos užfiksuotos sukurtame vaizdo klipse.

4.9.5. Respublikinė kaimo teatrų šventė-konkursas „Citnaginė“ Juozo Gaidžio premijai laimėti Margionyse

Nors Margionių klotimo teatras dar nėra iki galo atstatytas, Margionių kaime tradiciškai jau 13-ąją kartą vyko respublikinė kaimo teatrų šventė-konkursas „Citnaginė“ J. Gaidžio premijai laimėti, kurią organizavo Marcinkonių kultūros centras. Šventei buvo parinkta vieta prie seno klotimo J. Gaidžio sodyboje ir paruošta improvizuota scena su stogeliu. Šventėje-konkurse dalyvavo 5 mėgėjų teatrai iš Lietuvos ir vienas iš Lenkijos – Seinų.

Margionių klotimo teatras parodė spektaklį pagal E. Liegutę „Gyvenimas prie Skroblaus“ (rež. Rimutė Aviziniene), Žilinių kultūros centro teatras „Vijūnė“ spektaklį pagal K. Binkį „Kai atsarga daro gėdą“ (rež. Dalia Šmigelskienė), Seinų Lietuvių namų klotimo teatras „Kultuvė“ spektaklį pagal V. Lazarevičių „Švogeri ar žentas“ (rež. Eugenijus Kaminskas), Paįstrio kultūros centro suaugusiųjų teatras – spektaklį „Mirusi Šokėja“ (rež. Daiva Kiršgalvienė), Matuizų teatras „Giraitė“ – „Trys dzūkų gražuolės“ pagal J. Žemaitės „Trys mylimos“ (rež. Irena Čeplikienė), Pilviškių mėgėjų teatras „Bajorgalis“ spektaklį pagal Moljerą – „Daktaras per prievartą“ (rež. Irma Puodžiukaitienė). Konkursą vertino speciali komisija, kuri nusprendė premiją skirti dviems teatrams: J. Gaidžio premiją laimėjo Žilinių kultūros centro teatras „Vijūnė“ ir Paįstrio kultūros centro suaugusiųjų teatras. Šventėje-konkurse dalyvavo 70 dalyvių ir 190 žiūrovų.

Akimirkos iš respublikinės kaimo teatrų šventės-konkurso „Citnaginė“ J. Gaidžio premijai laimėti

4.9.6. GRYBŲ ŠVENTĖ 2023

Varėnos Grybų šventė tradiciškai prasidėjo dvidešimtuoju Lietuvos grybavimo čempionatu Marcinkonyse. Jame dalyvavo net 21 grybautojų komanda, kuri surinko virš 30

kilogramų grybų. Varėnos rajono mero taurę (sukurta juodosios keramikos meistro Petro Pretkelio) šį kartą iškovojo vietinė dzūkų komanda „Dzūkijos mediena“. Antrą vietą iškovojo komanda „Skruzdėliukas“, trečią – užėmė grybautojų komanda „Bitutės“. Jauniausios grybautojos apdovanojimą pelnė 3 m. ukrainietė Darija Karpova iš komandos „Bitutės“, kitas šios komandos narys, Justinas Levuta, rado patį didžiausią baravyką. Vyriausia grybavimo čempionato dalyvė – 83 metų Stasė Česokienė iš „Dzūkijos medienos“ grybautojų komandos. Šmaikščiausia komanda pripažintos „Aqviukės“.

Asociacija „Nupjauk grybą“ įsteigė specialų apdovanojimą – įvairių skonių meduolinius grybukus trims gražiausiai pasipuošusioms grybautojų komandoms, kuriomis tapo: „Gdybai“, „Miško dyvos“ ir „Miško tvarkytojos“. Vyriausiasis grybavimo varžybų teisėjas Audrius Korsakas įteikė Grybautojų asociacijos įsteigtą piniginių prizą pirmam čempionato metu radusiam baravyką, telefonu jį nufotografavusiam ir nuotrauką atsiuntusiam organizatoriams, tai buvo grybautojas Pačkauskas iš komandos „Giminės“. Taip pat jau ne pirmą kartą Varėnoje viešintys ir besidžiaugiantys šventės unikalumu Taivano ambasados atstovai pirmosios vietos nugalėtojams įteikė savo prizą. Prie Kastinio ežero po apdovanojimų savo smagia muzika čempionato dalyvius ir svečius džiugino kapela „Sutaras“.

XX Lietuvos grybavimo čempionato nugalėtojų apdovanojimas

Kas nenorėjo grybauti, bet pažinti grybus, turėjo puikią galimybę pasivaikščioti po mišką kartu su grybų pasaulio eksperte Aurelija Plūke, kuri daugelį iš dalyvių supažindino su mūsų akiai neįprastais grybais. Su tautodailininku Algirdu Juškevičiumi bei Romu Norkūnu vyko edukacijos „Šilinių dzūkų grybavimo tradicijos“, kurių metu buvo galima pasigaminti grybavimo peiliuką ar nusipinti kašelę grybams rinkti.

Iš Vilniaus į šventę buvo galima vykti „Pasakojančiu grybų traukiniu“, kuriame kartu su gidu Adomu bei dzūkiškais gardumynais buvo galima keliauti iki Varėnos bei Marcinkonių. Kelionės metu buvo galima išgirsti dzūkų pasakojimus apie velnius ir kitus „dzyvus“. Šiemet didelė naujovė – naktinis traukinys atgal į Vilnių vežęs šventės dalyvius, po visų šventės renginių.

Senajoje Varėnoje esančiame Verslumo ugdymo ir turizmo informacijos centre svečius pasitiko Dzūkijos tradicinio maisto gidas – turgelis „Gamtos ritmu“, kur buvo galima susipažinti su vietos gamintojais, sudalyvauti jų rengiamose edukacijose bei paragauti tradicinių dzūkiškų valgių. Toliau Grybų šventės renginiai vyko Varėnoje: Legendų ir padavimų parke pristatyti Varėnos rajono seniūnijų kiemeliai, kurie kaip visada, svetingai kvietė užėti, paragauti dzūkiškų patiekalų, pasiklausyti skambių dainų ar išbandyti liaudies amatus ir tradicijas. Ne veltui kiemeliai šventės dalyvius pasitiko šūkiu „Griekas dzūkų nemylėc!“. Varėnos krašto tautodailininkų, amatininkų, ūkininkų, bitininkų ir grybininkų mugėje buvo galima įsigyti įvairiausių Dzūkijoje užaugintų, pagamintų gardumynų bei dirbinių. Parke taip pat vyko įvairios edukacijos bei atrakcijos vaikams, jaunimui ir suaugusiems, paskaitos apie grybų pasaulį ir ne tik. Grybų šventės svečiai keliavo per „Žinių ir pramogų alėją“, kurioje susipažino su Varėnos miesto įstaigų ir įmonių veikla bei pamatė išskirtinę fotografijų parodą „Kaip grybais lietus lis“.

Grybų šventės 2023 didžioji scena Legendų ir padavimų parke

Didžiojoje scenoje skambėjo Varėnos himnas, šaunių varėniškių atliekamos dainos bei šokami šokiai, vėliau išvydome dzūkiškos psichodelikos dainų kūrėją ir atlikėją Roką Kašėtą su grupe, Giedrių Leškevičių su grupe bei grupę „Pelenai“. Sutemus į sceną lipo pop muzikos karalienė – Džordana Butkutė, o po jos publiką kaitino elektroninės popmuzikos duetas „Beissoul & Einius“.

4.10. Kiti renginiai

4.10.1. Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės diena Adolfo Ramanusko-Vanago premijos įteikimas

Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dienos minėjimas prasidėjo protmūšiu apie Lietuvos istoriją ir karybą, kuri parengė ir vedė Krašto apsaugos savanorių pajėgų

(KASP) Dainavos apygardos 1-osios rinktinės Alytaus kuopos kariai savanoriai. Protmūšyje dalyvavo net 6 komandos iš Varėnos „Ąžuolo“, Merkinės Vinco Krėvės ir Valkininkų gimnazijų. Taip pat moksleiviai išklausė paskaitą „1863–1864 m. sukilėliai Pilies kalne Vilniuje. Sukilimo dalyvių palaikų atradimas ir identifikacija“, kurią skaitė Lietuvos nacionalinio muziejaus Priešistorinės archeologijos rinkinių skyriaus vyresnysis muziejininkas Gytis Grižas.

Lietuvos nacionalinio muziejaus paroda „Pažadinti: Gedimino kalne rastų sukilėlių istorija“, kurią pristatė Valdas Steponaitis bei ukrainiečių grupės „TaRuta“ koncertas

Varėnos kultūros centro fojė veikė unikali Lietuvos nacionalinio muziejaus paroda „Pažadinti: Gedimino kalne rastų sukilėlių istorija“, kurią pristatė Valdas Steponaitis. Minėjimą vainikavo 6-osios Adolfo Ramanausko-Vanago premijos įteikimas Laisvės kovų įamžinimo sąjūdžiui, patriotišką nuotaiką skleidė ukrainiečių muzikos grupė „TaRuta“ iš Kyjivo, įvedanti šiuolaikines muzikos tendencijas į autentišką ukrainiečių folklorą bei atlikėja Gabija Petrauskaitė.

4.10.2. Respublikinis mėgėjų teatrų festivalis „Tegyvuoja Giraitė“ Matuizose

Lapkričio mėnesį Matuizų kultūros centre tradiciškai vyko Respublikinis profesionalių ir mėgėjų teatrų festivalis „Tegyvuoja Giraitė“, kuris buvo skirtas Dzūkijos (Dainavos) metams ir Matuizų kultūros centro teatro „Giraitė“ 25-osioms kūrybinės veiklos metinėms paminėti.

Festivalis „Tegyvuoja Giraitė“ iligus metus skyrė išskirtinai mėgėjų teatrui ir štai jau keletą metų šalia mėgėjų teatrų pasirodymų į programą įtraukiama vis daugiau profesionalių Lietuvos teatrų. Festivalio metu buvo parodyta net 10 skirtingų technikų ir formų spektaklių, į kuriuos galėjo įsitraukti ir pats žiūrovas, 3 iš jų – profesionalių Lietuvos teatrų spektakliai. Festivalio iniciatorė Irena Čeplikienė tokiu būdu siekia didinti profesionalaus meno pasiekiamumą periferijoje. Dėl tos pačios priežasties kasmet teatrų festivalį papildė ir kūrybinės dirbtuvės bei praktiniai teatro užsiėmimai. Šių metų festivalio dalyviai turėjo galimybę sudalyvauti „4ROOMS“ kūrybinėje laboratorijoje ir susipažinti su PLAYBACK (atkuriamasis teatras), kurio metu improvizuojama pagal temas.

Kūrybinėse dirbtuvėse dalyvavo Varėnos rajono kultūros ir meno darbuotojai, pedagogai ir įgijo kvalifikacijos kėlimo pažymėjimus.

„4ROOMS“ kūrybinė laboratorija Matuizų kultūros centre

Festivalio programa labai intensyvi, tačiau kiekvienais metais juo susidomi vis daugiau žiūrovų, šiemet įvairiose festivalio veiklose dalyvavo apie 1 600 žmonių. XVIII-oje Lietuvos mėgėjų teatro šventėje „TEGYVUOJA TEATRAS“ Šakiuose festivalis „Tegyvuoja Giraitė“ buvo išrinktas „Ryškesniausiu mėgėjų teatrų festivaliu Lietuvoje“.

4.10.3. Marcinkonys – mažoji Lietuvos kultūros sostinė 2023

Lietuvos kaimo bendruomenių sąjungos inicijuota Mažųjų Lietuvos kultūros sostinių programa gyvuoja jau aštuonerius metus. 2023 m. Mažųjų Lietuvos kultūros sostinių projektų vertinimo komisijos sprendimu šis garbingas vardas buvo suteiktas ir Marcinkonims. Dėl šios priežasties 2023 m. Marcinkonyse buvo gausu renginių, dalis jų buvo skirta Mažosios kultūros sostinės programai, kuriuos drauge su bendruomene organizavo Marcinkonių kultūros centras: 5 edukacijos, 5 parodos, 3 žygiai vaikams ir šeimoms, 3 sakralinės muzikos koncertai, kaimo šventė, „Marcinkonys – mažoji Lietuvos kultūros sostinė“ atidarymo bei užarymo koncertai ir kiti mažesni renginiai. Ištikus metus marcinkoniškiams bei kaimo svečiams buvo dovanojami aukščiausio meninio lygio koncertai. Čia koncertines programas pristatė Veronika Povilionienė ir grupė „Ratilai“, folkloro ansamblis „Kupolė“, vyrų choras „Varpas“, vyrų muzikos grupė „Ugniavijas“. Varėnos rajono savivaldybė prisidėjo **18 000 Eur** prie programos veiklų.

Programos dėka Marcinkonyse įrengtas Baltų mitologinių skulptūrų parkas, pastatytos 9 skulptūros, kurios liks ateities kartoms kaip priminimas apie metus, kai Marcinkonys puošėsi mažosios Lietuvos kultūros sostinės vardu. Mažųjų Lietuvos kultūros sostinių programa regionams

suteikia galimybę stiprinti jų kultūros tradicijas, profesionalaus meno prieinamumą ir sklaidą, plėtoti kultūrinį turizmą, plėsti kultūrinį gyvenimą regionuose. Ši programa taip pat padeda užmegzti prasmingus kultūrinius mainus tarp pačių mažųjų kultūros sostinių, paskatinti naujas kūrybines iniciatyvas, kurios tęsiamos ir ateityje.

Baltų mitologinių skulptūrų parko atidarymas

4.10.4. Dzūkijos (Dainavos) metų uždarymas

Pažymint Dainavos vardo pirmojo paminėjimo istoriniuose šaltiniuose 770 metų jubiliejų 2023-iusius LR Seimas paskelbė Dzūkijos (Dainavos) metais. Tai buvo puiki proga giliau pasidomėti mūsų regiono istorija, atkreipti dėmesį į savitas Dzūkijos (Dainavos) tradicijas, aktualizuoti jų išsaugojimą, pasidžiaugti stipria mūsų krašto žmonių etnoregionine savimone. Dzūkijos metai buvo atidaryti Alytuje kovo mėnesį, o iškilmingas uždarymas vyko gruodžio 1-ąją Varėnos kultūros centre.

Akimirkos iš Dzūkijos (Dainavos) metų uždarymo renginio bei „Dzūkiška sakmė apie Dievulį ir žmogelį“ (kompozitorius Giedrius Svilainis, dirigentas Robertas Beinaris, libreto autorius Juozas Žitkauskas, režisierius Vytautas Rumšas)

Renginyje dalyvavo įvairių Lietuvos savivaldybių vadovai, kultūros ir meno darbuotojai. Iškilmingo Dainavos metų uždarymo metu buvo pristatyta projekto Sakralinės muzikos festivalis „Su palaimintuoju Teofiliumi 2023“ metu sukurta „Dzūkiška sakmė apie Dievulį ir žmogelį“ (pagal prelado Broniaus Bulikos pasakojimą, persakytą kunigo Pranciškaus Čivilio). Prie šio kūrinio sukūrimo ir išpildymo prisidėjo gausi muzikos bei teatro profesionalų komanda: kompozitorius Giedrius Svilainis, dirigentas Robertas Beinaris, libreto autorius Juozas Žitkauskas, režisierius Vytautas Rumšas, režisieriaus asistentas Vytautas V. Rumšas ir kt. O šį originalų sumanymą scenoje įgyvendino Lietuvos nacionalinės filharmonijos kamerinis ansamblis „Musica humana“, sostinės vaikų ir jaunimo choras „KIVI“, miuziklo vaidmenis atliko: Vytautas Rumšas, kunigas – Pranciškus Čivilis, Eimantas Bešėnas, Deividas Staponkus, Judita Leitaitė, Aušra Liutkutė, Linas Drąsutis.

4.10.5. Kalėdų eglutės įžiebimo šventė „Stebuklingos Kalėdos Varėnoje“

Gruodžio 15-ąją Varėnos Vasario 16-osios gatvėje visą popietę šurmuliavo kalėdinė mugė „Vai, atvažiuoja šventa Kalėda“, kurioje dalyvavo daugiau nei dvidešimt amatininkų ir tautodailininkų iš Varėnos rajono ir visos Lietuvos. Tradiciškai vyko labdaros akcija „Maltiečių sriuba“, tad šventės dalyviai galėjo pasivaišinti dubenėliu karštos sriubos ir paaukoti maltiečių globojamiems seneliams.

Kalėdinė mugė „Vai, atvažiuoja šventa Kalėda“

Kalėdiniame renginyje prie šventinės žaliaskarės vaikai ir suaugusieji šoko ir dainavo kartu su „Labateatras“ muzikiniu režisierės Agnės Sunklodaitės spektakliu „Aplink pasaulį“, Kalėdų Seneliui šiemet talkino personažai-drakoniukai ir kvietė džiugsmingai pasitikti artėjančius žaliujo drakono metus. Miestas buvo papuoštas jaukiai: medžius kaip niekada gausiai puošė šventinės

lemputės, o įvairiaspalvėmis lemputėmis papuošta aukšta natūrali eglė spindėjo atsinaujinusio Varėnos rajono savivaldybės pastato fone.

Akimirkos iš Kalėdų eglutės įžiebimo šventės „Stebuklingos Kalėdos Varėnoje“

5. PROJEK TINĖ VEIKLA

Varėnos kultūros centro ir jo padalinių darbuotojai aktyviai įsitraukia į projektinę veiklą ir kasmet teikia paraiškas Lietuvos kultūros tarybai kultūros projektų finansavimui gauti. 2023 m. gautas finansavimas 12-ai projektų, iš kurių 10 finansuota Tolygios kultūrinės raidos Alytaus apskrities prioritetų srityje. Iš viso iš Lietuvos kultūros tarybos gauta **73 200 Eur, 11 739 Eur** daugiau nei 2022 metais. Varėnos rajono savivaldybės administracija finansavo net 27 kultūros projektus, jiems įgyvendinti buvo skirta 26 700 Eur (12 900 Eur daugiau nei 2022 m.), o tarptautiniams kultūros projektams įgyvendinti buvo gauta net 29 900 Eur. **Iš viso 2023 m. kultūros projektams įgyvendinti buvo skirta 129 800 Eur** (68 339 Eur daugiau nei 2022 m.). Varėnos rajono kultūrinis gyvenimas praturtinamas įgyvendinant ir pratęsiant šiuos Lietuvos kultūros tarybos finansuotos projektus pagal sritis:

Muzika: Renginių ciklas Petrui Bingeliui atminti „Muzika – mano gyvenimas“ **(10 000 Eur)**.

Scenos menai: XIV Dalios Tamulevičiūtės profesionalių teatrų festivalis **(15 000 Eur)**.

Tolygi kultūrinė raida Alytaus apskritis. Profesionalios kūrybos skatinimas ir sklaida:

- Renginių ciklas „KONCERTAI BURMISTRUI“ **(10 000 Eur)**;
- Tarpciplininio meno festivalis „ARITMIJA“ **(8 000 Eur)**;
- III Sakralinės muzikos festivalis „Su palaimintuoju Teofiliumi Matulioniu 2023“

(10 000 Eur).

Etnokultūros tradicijų tąsa ir kultūros kelių kūrimas:

- Dzūkijos regiono tradicinio muzikavimo kursai **(2 500 Eur)**;
- Margi audimo raštai: tekstiniai laiškai mūsų kartai **(3 000 Eur)**;
- Folkloro festivalis „DZŪKŲ GODOS“ **(2 200 Eur)**;

- Respublikinė kaimo teatrų šventė – konkursas „Citnaginė“ J. Gaidžio premijai laimėti **(2 200 Eur)**.

Tarpsritis bendradarbiavimas:

- Respublikinis profesionalių ir mėgėjų teatrų festivalis „TEGYVUOJA GIRAITĖ“ 2023 **(4 000 Eur)**;

- Meninės fotografijos renesansas Alytaus regione **(4 000 Eur)**;

- „GĖLIŲ DŽIAZAS“ Žilinoose **(2 300 Eur)**.

VKC yra akredituota priimančioji organizacija, priimanti jaunus savanorius per Jaunimo savanorišką tarnybą (JST). JST – tai intensyvi 6 mėn. trukmės savanorystės programa jauniems žmonėms nuo 14 iki 29 m., kurios metu jaunuoliai ne mažiau kaip 40 val. per mėnesį savanoriauja pasirinktoje akredituotoje priimančioje organizacijoje. 2023 m. Merkinės kultūros centre savanorišką tarnybą atliko 3 savanorės. 2024 m. planuojama aktyviai vykdyti savanorystės programą bei gauti akreditacijas ne tik VKC ir Merkinės KC, bet ir Matuizų, Valkininkų bei Marcinkonių KC.

5.1. Tarptautiniai projektai

2022 m. akreditacijos suteikimas patvirtino, kad VKC yra pasirengusi dirbti su nacionaliniais ir tarptautiniais „Erasmus“ projektais. 2023 m. į jaunimo mainus užsienyje išvyko penkios jaunimo grupės iš Varėnos rajono (3 grupės į Vokietiją, 1 – Portugaliją, 1 – Korsiką). Kiekvienuose mainuose dalyvavo po 5 jaunas žmones. VKC sudarė sąlygas patirti tarptautinio mokymosi galimybę 25 jauniems Varėnos krašto žmonėms. 2023 m. buvo pilnai įgyvendintas projektas *MUZIKINIS KELIAS PER EUROPA*, kurio metu neformali Merkinės kultūros centro jaunimo grupė leidosi į kelionę ir aplankė didžiuosius Europos valstybių miestus, tokius kaip: Varšuva, Berlynas, Briuselis, Amsterdamas, Frankfurtas, Praha. Projekto tikslas buvo supažindinti Varėnos krašto jaunimą su kitų šalių kultūra per muziką. 2023 m. vyko jaunimo mainai Portugalijoje, kuriuose dalyvavo keturios šalys – Lietuva, Ispanija, Italija ir Portugalija. Šių mainų pagrindinis tikslas – kaimiškose vietovėse gyvenančio jaunimo įtraukimas į vietines veiklas per meną ir kultūrą. Projektas pasibaigė menų festivaliu „Absurda“, kurio metu mainų dalyviai organizavo kūrybinės dirbtuves vietinei Arcos de Valdevez bendruomenei.

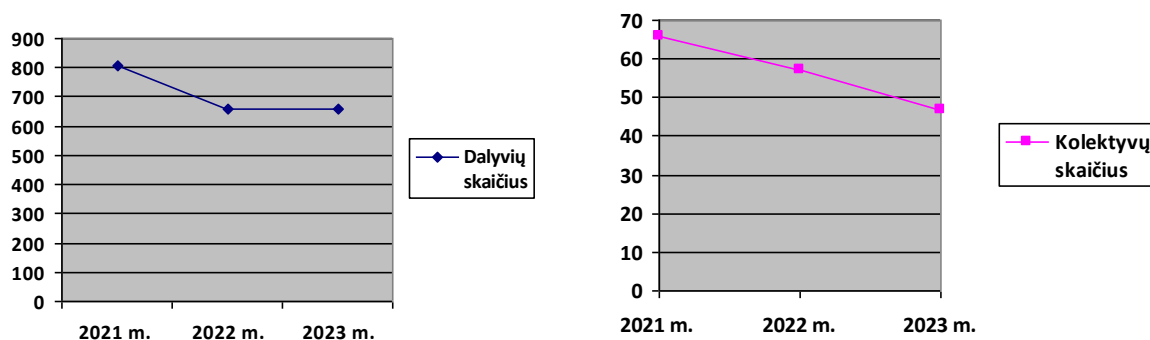
ERASMUS+ STRATEGINĖS PARTNERYTĖS PROJEKTAI. „Jaunimas ir taika“ projektas apjungiantis platų profilį turinčias jaunimo, bendruomenių ir kultūros organizacijas. Projekto idėja – skatinti tarpkultūrinį dialogą ir susitaikymo procesus bendruomenėse. Dalyvaujančios šalys: Lietuva, Airija, Vengrija, Vokietija, Kipras ir Makedonijos Respublika. Projektas įgyvendinamas 2023–2025 (30 mėn.) per Airijos nacionalinę agentūrą.

2025 m. **„Kritinės refleksijos akademijos“** programos pristatymas. Projekto tikslas: sukurti tarptautinę ilgalaikės tarpusavio mentorystės ir kritinės refleksijos programą neformalaus ugdymo specialistams, kultūros darbuotojams ir pedagogams. Projektas įgyvendinamas 2023–2024 (18 mėn.) per Vokietijos nacionalinę agentūrą.

2023 m. paruošti ir pateikti trys ERASMUS+ Strateginės partnerystės projektai.

6. KOLEKTYVŲ VEIKLA, RYŠKIAUSI KOLEKTYVŲ PASIEKIMAI

Kolektyvai per metus dalyvavo ir surengė **255** koncertus, spektaklius, pasirodymus išvykose Lietuvoje (50 daugiau nei 2022 m.) ir **108** koncertų rajono kultūros įstaigose (3 mažiau nei pernai).

2023 m. Varėnos kultūros centre ir jo padaliniuose veikė **47 mėgėjų meno kolektyvai**, studijos būreliai, klubai, kuriuose dalyvavo **661 dalyvis**. Per pastaruosius keletą metų gana stipriai sumažėjo kolektyvų skaičius, nes rajone mažėja gyventojų, kaimuose buvo uždarytos mokyklos, todėl iširo vaikų kolektyvai, jie pasirinko būrelius miesto mokyklose, taip pat pasitarus su Lietuvos nacionalinio kultūros centro specialistais, esami VKC kolektyvai buvo reorganizuoti (apjungti). Nors mėgėjų meno kolektyvų skaičius mažėja, užsiėmimus lankančių dalyvių skaičius išlieka stabilus.

2023 m. į Varėnos kultūros centrą vėl nutūpė „Aukso paukštė“ – tai svarbiausias mėgėjų meno kolektyvų apdovanojimas Lietuvoje. Geriausiu krašto folkloro ansambliu ir vadovu išrinktas Varėnos kultūros centro folkloro ansamblis „Žeiria“ ir vadovė Vaida Naruševičiūtė. Nacionalinio

kultūros centro įsteigtas apdovanojimas buvo įteiktas V. Naruševičiūtės organizuotame koncerte „Jojo prijojo pilnas dvaras svetelių“.

Folkloro ansamblis „Žeiria“

Folkloro ansamblis „Žeiria“ 2023 m. dalyvavo 14 kultūros centro ir padalinių organizuotų renginių, 10 koncertinių išvykų. Be viso to, Vaida Naruševičiūtė 2023 m. suorganizavo 9 renginius: 3 seminarus (Skambinimas tradicinėmis kanklėmis, Choreografinis folkloras ugdymo įstaigose: pasirengimas akcijai „Visa mokykla šoka“ ir konkursui „Patrepsynė“), naktišokius „Kumeluko krikščynos“, Lietuvos moksleivių folklorinių šokių varžytuvių „Patrepsynė“ rajoninį turą, 2 etnokultūrinės akcijas („Visa mokykla šoka“ bei „Visa Lietuva šoka“), Grybavimo čempionatą Varėnos r. savivaldybės mero taurei laimėti (kartu su R. Avižiniene ir kt. kolegomis).

VKC mišrus choras „Harmonija“ (vad. Ilona Zalanskienė) 2022 m. atšventęs 10-ies metų kūrybinės veiklos jubiliejų, ir įvertintas aukščiausiu mėgėjų meno kolektyvo ir jo vadovo apdovanojimu – „Aukso paukštė“, išlaikė kartelę ir 2023 m. tarptautiniame chorinės muzikos festivalyje „Lisbon Sings“ Lisabonoje laimėjo sidabro diplomą, o respublikiniame suaugusiųjų chorų konkurse Kaune laimėjo II-ąją vietą.

Pramoginės dainos choras „Bruknelė“ (vad. Asta Kašėtienė) bei solistai laimėjo prizines vietas respublikiniame jaunųjų talentų konkurse „Skambėk, Dzūkija“: Dominykas Barčiukas – 1 vieta, Emilija Eidukevičiūtė – 2 vieta; choras „Bruknelė“ – 3 vieta.

Varėnos kultūros centro šokių studijos „Fantazija“ (vad. Janina Oszustowicz) šokėjai puikiai pasirodė tarptautinėse bei respublikinėse varžybose, konkursuose bei festivaliuose:

- Kantri ir linijinių šokių asociacijos (toliau – KLŠA) reitinginėse linijinių šokių varžybose „Ukmergė in line 2023“ *Showdance kids* kategorijoje – 1 vieta; *Newcomer open junior 2* kategorijoje solistė Brigita Sviklaitė – 2 vieta.

- KLŠA reitinginėse linedance šokių varžybose „Linedance Širdis Vilnius“ *Showdance kids* kategorijoje – 1 vieta; *Open junior 2* kategorijoje solistė Brigita Sviklaitė – 2 vieta, o *Free style starter* kategorijoje – 1 vieta.

- KLŠA reitinginėse linedance varžybose „LINEDANCE LT OPEN 2023“ *Showdance kids* kategorijoje – 1 vieta. *Free style starter teen* kategorijoje Brigita Sviklaitė – 1 vieta ir kvietimas į Lietuvos čempionatą.

- Tarptautinėse Gold varžybose „Lithuanian gold crown 2023“ *Showdance kids* kategorijoje 1 vieta.

- KLŠA reitinginėse linijinių šokių varžybose „Rudens šokio spalvos 2023“ *Showdance kids* kategorijoje – 2 vieta. Solistė Brigita Sviklaitė *Free style starter teen* kategorijoje – 1 vieta.

- Čempionate „Joniškio taurė 2023“ komanda *Showdance kids* kategorijoje laimėjo 1 vietą ir tapo Lietuvos čempionais, taip pat 2023 metų KLŠA varžybų reitingo nugalėtojais. Solistė Brigita Sviklaitė *Free style starter teen* kategorijoje laimėjo 1 vietą ir tapo Lietuvos čempione.

VKC mišrus pagyvenusių žmonių choras „Varpilė“ intensyviai ruošėsi 2024 m. Dainų šventei, o konkurse „Mūsų dainose“ už sakralinės muzikos atlikimą pelnė II laipsnio diplomą.

Merkinės kultūros centro meno vadovės Laimutės Jakštienės mokinė Rugilė Sinkevičiūtė dalyvavo Lietuvos vaikų ir moksleivių – lietuvių liaudies kūrybos atlikėjų – konkurse „Tramtatulis 2023“ ir tapo nacionalinio rato diplomante, o L. Jakštienės vadovaujamas mėgėjų teatras „Dilgynė“ su spektakliu „Fanta-morgana“ (pagal O. Manko pjesę) mėgėjų teatrų šventėje-konkurse „Kaimo liktarna“ pelnė geriausio spektaklio vardą ir laimėjo teatrologo Vytauto Maknio vardo premiją (300 Eur).

6.1. Mėgėjų meno kolektyvų kūrybinės veiklos sukaktys

Penki Varėnos kultūros centro mėgėjų meno kolektyvai 2023 m. minėjo savo kūrybinės veiklos sukaktis. Balandžio mėnesį Matuizų kultūros centre buvo surengta respublikinė humoro grupių šventė „Juokucis“, skirta humoro grupės „MTV“ 25-mečiui. Matuizų kultūros centro moterų liaudiškų šokių grupė „Aglaitė“ pažymėjo 10-ies metų kūrybinės veiklos jubiliejų rajoninėje Dainų ir šokių šventėje „Kap Aglaitė žaliuoja“, o respublikinio profesionalių ir mėgėjų teatrų festivalio „Tegyvuoja Giraitė“ metu buvo paminėtas teatro „Giraitė“ 25 metų jubiliejus. Merkinės kultūros centro mėgėjų teatras „Dilgynė“ atšventė 10-ies metų kūrybinės veiklos jubiliejų.

Folkloro ansambis „Volungė“

Krivilių kultūros centro folkloro ansamblis „Volungė“ minėjo kūrybinės veiklos 50-metį. Solidžios sukakties jubiliejuje svečiavosi etninės kultūros puoselėtoja Loreta Sungailienė, Matuizų, Panočių, Dubičių, Varėnos folkloro ansambliai ir kt.

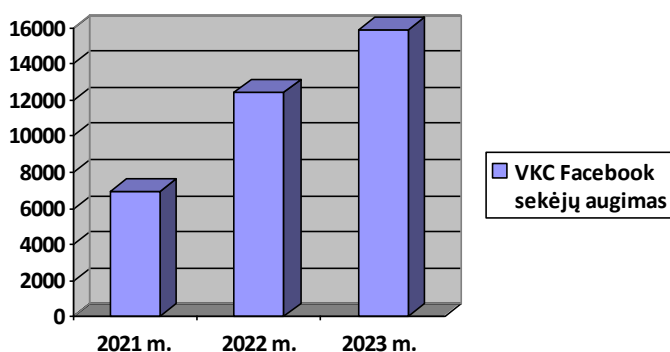

7. REPREZENTACIJA, VISUOMENĖS INFORMAVIMAS

Informacijai apie VKC renginius ir veiklą pateikti buvo naudojamos tradicinės komunikavimo priemonės: spauda, televizija (LRT), radijas, skelbimai, kvietimai, internetiniai naujienų portalai ir t. t. 2023 m. VKC renginių reklamai buvo pasitelkta ir informaciniai standai Šalčininkuose, Druskininkuose, Vilniuje, vaizdo reklama Vilniaus viešajame transporte. Reklamos ir komunikacijos tikslais naudojamos VKC interneto svetainės www.varenokultura.lt ir www.daliatamuleviciute.lt. Greičiausiai vartotojai pasiekiami socialiniuose tinkluose, todėl šalia VKC puslapio *Facebook*, paskyros *Instagram*, *YouTube* kanalo, *SoundCloud* paskyros buvo sukurtas *Facebook* puslapis, skirtas Grybų šventei. Taip pat buvo pradėta naudoti „Meta“ platformos mokamos reklamos, kurios padėjo lengviau pasiekti tikslines renginių auditorijas, didinti renginių reklamų pasiekiamumą ir domėjimąsi.

2023 metais VKC *Facebook* puslapio sekėjų skaičius išaugo iki 15 840 (3 460 daugiau

negu 2022 m.). Vidutiniškai, per 60 dienų, *Facebook* paskyroje pasiekiami apie 40 tūkstančių vartotojų, susilaukiama virš 5 000 įrašų reakcijų, komentarų, bendrinimų.

Kino ir parodų salių *Facebook* puslapyje yra 4 300 žmonių, kuriems „patinka“ ir 4 529 žmonės, kurie jį „seka“. Dalios Tamulevičiūtės profesionalių teatrų festivalio *Facebook* puslapyje yra 368 (191 daugiau negu 2022 m.) žmonės, kuriems „patinka“ ir 493 (253 daugiau negu 2022 m.) žmonės, kurie „seka“. Grybų šventė Varėnoje *Facebook* puslapis turi 1 200 „patiktukų“ ir 1 702 sekėjus, VKC *Instagram* paskyroje – 435 (101 daugiau negu 2022 m.) sekėjai, o per 2023 m. įkeltas 271 unikalus įrašas.

2023 m. pradžioje, siekiant reprezentuoti Varėnos kultūros centrą bei jo vykdomas veiklas ir kolektyvus buvo sudalyvauta turizmo ir aktyvaus laisvalaikio parodoje „ADVENTUR 2023“. Jos metu išdalinti apie 900 lankstinukų su 2023 m. Varėnoje ir Varėnos rajone vyksiančių

renginių informacija, neformaliojo švietimo programomis, kultūros paso paslaugomis, žymių Varėnos krašto asmenybių biografijomis ir renginiais. Taip pat pristatyta viena iš neformaliojo švietimo programų „Mc Merkinė“ bei Dzūkijos (Dainavos) metų renginiai (buvo šokama, muzikuojama).

„ADVENTUR 2023“

Knygų mugė „Kultūros centrų alėja“

Knygų mugėje taip pat buvo vykdyta VKC veiklos sklaida pasitelkiant lankstinukus, video, žaidimus, edukacijas ir pan. bei kuriami bendradarbiavimo ryšiai, kurie prisidėjo prie reklamos sklaidos plėtros. VKC *Youtube* kanale buvo patalpinta 12 vaizdo įrašų, kurie buvo peržiūrėti 1 851 kartą. Kanalą prenumeruoja ir nuolat stebi 344 prenumeratoriai (54 daugiau nei 2022 m.). Populiariausiuose šalies portaluose informacija apie 2023 m. VKC renginius buvo viešinama daugiau kaip **130 kartų**.

8. MATERIALINĖS BAZĖS GERINIMAS IR ŪKINĖS VEIKLOS VYKDYMAS

2023 m. VKC visame rajone turėjo 19 pastatų (ar patalpų). Patikėjimo teise valdoma – 15 vnt., pagal panaudos sutartį – 4 vnt., kuriuose vykdoma kultūrinė veikla ir kurie nuolat prižiūrimi bei aptarnaujami.

APRANGA: Lietuvos nacionaliniam kultūros centrui pateiktos 2 paraiškos tautinių kostiumų siuvimui bei 1 paraiška instrumentų įsigijimui: pasiūtos 2 moteriškos sermėgos Varėnos kultūros centro folkloro ansambliui „Žeiria“ (640 Eur), pasiūta 10 pusnuomečių bei 10 aulinukų Varėnos kultūros centro senjorų šokių grupei „Kadagys“ (850 Eur), pagaminta basedlė Varėnos kultūros centro folkloro ansambliui „Žeiria“ (1 500 Eur). Iš „Dainų šventės“ programos (6 000 Eur) bei VKC pajamų (2 000 Eur) buvo nupirkta moterų šokių kolektyvams „Vaivora“ ir „Aglaitė“ avalynė (28 vnt.) bei pasiūta apranga (28 komplektai) reikalinga 2024 m. Lietuvos dainų šventei, taip pat nupirkta apranga pagyvenusių žmonių chorui „Varpilė“.

ILGALAIKIS TURTAS: lauko renginių apšvietimui įsigyta 8 led prožektoriai, atnaujinta dalis VKC garso ir apšvietimo įrangos, naujiems darbuotojams nupirkti 2 nešiojami kompiuteriai su programine įranga, 1 spausdintuvas, 4 išmanūs telefonai su filmavimo ir fotografavimo funkcijomis, įsigyta lauko parodų sistema X-module, klavišinis instrumentas ir kt. (iš Savivaldybės biudžeto skirta 12 000 Eur, VKC pajamų – 4 000 Eur).

POREIKIAI: 2024 m. planuojama Varėnos kultūros centro patalpose įrengti patalpas, skirtas jaunimui. Technologijoms sparčiai žengiant į priekį išlieka nuolatinis poreikis atnaujinti kompiuterinę įrangą ir programas (reikalingi bent 4 kompiuteriai specialistams). Būtina atnaujinti interneto svetainę www.varenoskultura.lt, nes ji neatitinka naujausių reikalavimų ir yra visiškai nesaugi, nepatraukli vartotojui, sudėtinga naudoti. Būtina bent iš dalies atnaujinti muzikos instrumentus (poreikis – **25 vnt.**), atnaujinti garso ir šviesos aparatūrą Varėnos kultūros centre ir padaliniuose, įsigyti trūkstamus Lietuvos dainų šventei tautinius ir sceninius drabužius. Juntamas žanrinių specialistų – meno vadovų trūkumas tiek Varėnos kultūros centre, tiek struktūriniuose padaliniuose.

9. VADOVO INDĖLIS TOBULINANT ĮSTAIGOS ADMINISTRAVIMĄ

Vadovaujantis Varėnos kultūros centro nuostatais, direktorius organizuoja ir koordinuoja VKC darbą ir atsako už jo veiklą.

Ištisus metus vyko administracinis darbas: susirašinėjimas su įvairiomis įstaigomis ir organizacijomis – parengti ir užregistruoti **279** informaciniai siunčiamieji raštai, gauti ir užregistruoti **92** gaunamieji raštai. Parengta ir užregistruota **530** direktoriaus įsakymų personalo klausimais. Parengti ir užregistruoti **47** direktoriaus įsakymai veiklos organizavimo klausimais, **224** direktoriaus įsakymai atostogų ir komandiruočių klausimais. Užtikrintas personalo veiklos dokumentų tvarkymas ir archyvavimas. Parengti ir perduoti Valstybinei socialinio draudimo fondo valdybos Varėnos skyriui **68** pranešimai apie darbuotojų priėmimą, atleidimą ir išmokų skyrimą. Užpildyta **195** darbo laiko apskaitos žiniaraščiai.

Visus metus užtikrintas stabilus ir racionalus įstaigos finansinės ir ūkinės veiklos vykdymas, parengtas įstaigos 2024 m. biudžeto projektas. Buvo atliekami viešieji pirkimai CPO ir CVP IS priemonėmis: atlikti **1025** viešieji pirkimai iš kurių – **588** prekių pirkimai, **431** paslaugų pirkimas, **6** darbų paslaugų pirkimai. Sudarytos **119** trumpalaikės patalpų nuomos sutartys. Pasirašyta viena ilgalaikė turto panaudos sutartis su Asociacija Panočių krašto bendruomene.

Planuota įstaigos veikla, nustatyti veiklos prioritetai. Parengtas 2023 metų veiklos planas, Mėgėjų meno renginių, Teatro renginių, Parodų, Lietuvių kalbos dienoms skirtų renginių planas, mėnesio renginių planai (12), 2023 m. didžiųjų renginių planas. Rengtos ir teiktos ataskaitos: Kultūros ir sporto skyriui – statistinė Varėnos kultūros centro ir jo struktūrinių padalinių ataskaita;

Savivaldybės tarybai – VKC metų veiklos ataskaita; Finansų ir investicijų skyriui – strateginio veiklos plano įgyvendinimo ataskaita; Lietuvos statistikos departamentui – kino teatro lankomumo ataskaita, Lietuvos autorių teisių asociacijai LATGA teikiamos ataskaitos ir kitos (buhalterinės, darbo užmokesčio ir kt.).

2023 m. Varėnos rajono savivaldybės tarybos sprendimu patvirtinti VKC nuostatai, parengtos bei VKC direktoriaus įsakymu patvirtintos šios tvarkos: Darbo apmokėjimo sistemos aprašas; Gaisrinės saugos instrukcija ir darbuotojų veiksmų kilus gaisrui planas; Varėnos kultūros centro kino salės vidaus tvarkos taisyklės; Mėgėjų meno kolektyvų steigimo ir veiklos nuostatai; Korupcijos prevencijos tvarkos aprašas. Ieškant naujų veiklos įgyvendinimo formų nuolat tobulinta įstaigos veikla. Sėkmingai įgyvendintos Etninės kultūros plėtros, Dalios Tamulevičiūtės profesionalių teatrų festivalio, M. K. Čiurlionio gimtinės infrastruktūros plėtros ir menininko atminimui skirtų renginių organizavimo programos. Taip pat vykdyta edukacinė ir kultūros projektų veikla, skirta įvairioms socialinėms grupėms.

Kiekvieną mėnesį organizuojami struktūrinių padalinių darbuotojų pasitarimai, jų metu aptariamos iškilusios problemos, kiti organizaciniai bei ūkiniai klausimai. Kiekvieną savaitę organizuojami Kultūros centro specialistų pasitarimai, aptariami einamieji darbai, vyksta darbų paskirstymas, įgyvendintų renginių aptarimas. Siekiant užtikrinti kokybišką paslaugų teikimą bei stiprinti žmogiškuosius išteklius 2023 m. kvalifikaciją kėlė 46 kultūros ir meno darbuotojai (22 VKC, 24 padalinių).

Direktorė

Jurgita Keršienė

VARĖNOS KULTŪROS CENTRO 2023 M. FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINYS

Varėnos kultūros centro metinis finansinių ataskaitų rinkinys parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (toliau — VSAFAS) ir kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais viešojo sektoriaus subjektu finansinių ataskaitų parengimą.

Kultūros centro buhalterinė apskaita vedama kompiuterizuotai naudojant „LABBIS-IV“ buhalterinę programą, darbo užmokesčiui skaičiuoti naudojama BONUS-6 programa.

2023 m. Varėnos kultūros centras gavo 1734,4 tūkst. Eur lėšų iš Savivaldybės biudžeto (245,5 tūkst. Eur daugiau nei 2022 m). Savivaldybės biudžetą sudaro: 1 610,0 tūkst. Eur iš Savivaldybės išdo, 11,5 tūkst. Eur neformalaus vaikų švietimo lėšos, 26,7 tūkst. Eur iš Savivaldybės administracijos kultūros projektams, 86,2 tūkst. Eur įstaigos pajamos. 130,1 tūkst. Eur lėšų gauta iš kitų finansavimo šaltinių: 78,8 tūkst. Eur – iš Lietuvos kultūros tarybos, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos finansuotiems projektams, 24,3 tūkst. Eur tarptautiniams projektams, 27 tūkst. Eur – iš privačių rėmėjų. Visą VKC biudžetą 2023 m. sudarė 1 864,5 tūkst. Eur, t. y. 375,6 tūkst. Eur daugiau nei 2022 m.

VKC finansiniai šaltiniai 2022 ir 2023 metais

Finansiniai šaltiniai	2022 m. (tūkst. Eur)	2023 m. (tūkst. Eur)
Savivaldybės biudžetas	1488,9	1734,4
Savivaldybės biudžeto lėšos	1419,3	1636,7
Valstybės biudžeto lėšos (NVŠ)	10,1	11,5
Biudžetinių įstaigų pajamos	59,5	86,2
Kiti finansavimo šaltiniai	78,2	130,1
ES paramos lėšos	-	29,9
Valstybės biudžeto lėšos (LKT)	47,7	73,2
Kitų finansavimo šaltinių lėšos (parama)	30,5	27,0

Lėšų panaudojimas 2022 ir 2023 metais

Nr.	Išlaidų pavadinimas	Sav. biudžeto lėšos 2022 m., Eur	Ištaigos pajamos 2022 m., Eur	Kitos lėšos 2022 m., Eur	Sav. biudžeto lėšos 2023 m., Eur	Ištaigos pajamos 2023 m., Eur	Kitos lėšos 2023 m., Eur
1.	Darbo užmokestis ir socialinio draudimo įmokos	1 054 827	-	-	1 269 667	-	-
2.	Darbdavio parama	11 900	-	-	4 200	-	-
3.	Komunalinės paslaugos	154 649	5 623	-	112 977	-	-
4.	Transportas	16 800	-	-	27 500	609	-
5.	Ilgalaikis turtas	9 583	1 989	-	12 091	4 011	-
6.	Remontas	6 498	2 227	-	7 500	-	-
7.	Pastatų atnaujinimas	51 100	-	-	53 368	-	-
8.	VKC ir padalinių veiklos organizavimas	26 060	42 610	-	44 212	44 100	-
9.	Etninės kultūros programa	45 500	5 608	-	48 500	26 500	-
10.	Dainų švenčių programa	4 390	-	-	12 000	6 000	10 000
11.	DT profesionalių teatrų festivalio organizavimas	13 000	2000	15 000	12 000	3 000	15 000
12.	M. K. Čiurlionio programa	5 000	-	-	5 000	-	-
13.	Premijos	1 000	-	-	1 000	-	-

2023 m. finansinės būklės, veiklos rezultatų, pinigų srautų, grynojo turto pokyčių ataskaitos ir jų aiškinamasis raštas pateikiami žemiau.

VARĖNOS KULTŪROS CENTRO 2023 M. BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINYS

Varėnos kultūros centro vykdomai Kultūros paveldo puoselėjimo bei kultūros paslaugų plėtros programai pagal šešias priemones 2023 metams buvo skirta 1 771 600 Eur, iš kurių buvo panaudota 1 696 235,45 Eur:

1. Priemonei 07.01.01.01 „Etninės kultūros tradicijų ir amatų skatinimas“ skirta 48 500 Eur, gauta ir panaudota 48 500 Eur.

2. Priemonei 07.01.02.03 „Dainų švenčių tradicijos tęstinumui užtikrinti“ skirta 12 000 Eur, gauta ir panaudota 12 000 Eur.

3. Priemonei 07.01.02.05 „Dalios Tamulevičiūtės vardo profesionalių teatrų festivalio Varėnoje organizavimas“ skirta 12 000 Eur, gauta ir panaudota 12 000 Eur.

4. Priemonei 07.01.02.06 „M.K. Čiurlionio gimtinės infrastruktūros plėtros įgyvendinimas“ skirta 5 000 Eur, gauta ir panaudota 5 000 Eur.

5. Priemonei 07.02.01.04 „Varėnos kultūros centro ir jo filialų veiklos organizavimas“ skirta 1 486 400 Eur, gauta ir panaudota 1 478 147,83 Eur. Liko nepanaudoti 8 252,17 Eur: darbo užmokesčiui – 833,41 Eur; kvalifikacijos kėlimo išlaidoms – 41,75 Eur; informacinių technologijų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidoms – 19,51 Eur; ilgalaikis turtas – 132,17 Eur; komunalinėms paslaugoms – 7 223 Eur; dėl sumažėjusių elektros, šildymo ir malkų kainų.

6. Įstaigos pajamų planas 2023 metams – 86 700 Eur. Į išdą buvo pervesta 28 242,94 Eur už turto nuomą, 64 472,08 Eur už suteiktas paslaugas, iš viso pervesta 92 715,02 Eur. Panaudota įstaigos gautų pajamų 86 220,04 Eur.

7. Priemonei 07.02.01.06 „Savivaldybės literatūros ir kultūros premijų steigimas ir teikimas“ skirta 1 000 Eur, gauta ir panaudota 1 000 Eur.

8. Priemonei 07.02.02.06 „Varėnos kultūros centro pastatų atnaujinimas“ buvo skirta 120 000 Eur. Panaudota 53 367,58 Eur Kibyšių, Varėnos kultūros centrų pastatų remontams, Valkininkų kultūros centro rekonstrukcijos projekto parengimui. Dėl užsitęsusio projekto parengimo, liko nepanaudoti 66 632,42 Eur Valkininkų kultūros centro pastato griovimo ir remonto darbams. Darbai bus vykdomi 2024 metais.

2023 m. biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaita pateikiama žemiau.